

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 499/1925.

Aviz oficial.

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații de preoție preșcris prin Statutul organic și regulamentul special se va ține în ziua de Luni, în 23 Martie a. c. la orele 8 a. m. în sala de ședință a Consistorului.

Arad, 9 Martie 1925.

Consistorul ort. român din Arad

Mihailu Păcățian,
protopop ases. ref. cons. președinte.

Revenire la adevăr.

În numărul nostru penultim am inserat la informațiuni știrea despre revenirea a 56 „nazareni” din Cheșa, (lângă Tinca), la biserica strămoșească, dela sânul căreia i-au rupt temporar apostolii minciunei.

La redacție am primit dela Gheorghe Popa, fost conducător de cântări la sectării „nazareni” din Cheșa, scrisoarea de mai la vale, pe care pentru importanța deosebită ce comportă o publicăm în întregime. Din ea se vede cu ce mijloace lucrează apostolii minciunei spre a pescui sufletele fraților noștri dreptcredincioși. Dupăce prin mijloace rafinate pun stăpânire pe oamenii slabi de înger, descarcă potopul de invective la adresa bisericii lor strămoșești spre a nu-i mai lăsa să se deștepte la judecată sănătoasă. Creștinul blând de ieri devine hulișorul cel mai neîmpăcat al legii sale strămoșești. Această ură neîmpăcată devine apoi peretele despărțitor între legea nouă (sectară) și legea veche. „Și nu este de minunat; că însuș satana se prefăce în înger de lumină” (II. Cor. 11 v. 14.), spre a orbi pe cei slabi. Dar sunt și cazuri când cei orbiți se desme-

tesc și recunosc rătăcirea: În sufletul lor se naște atunci întrebarea: Oare numai acum se arată în lume adevăratul Hristos? Oare în legea mea strămoșească, care a mângâiat pe moși strămoși și i-a păstrat ca oameni de omenie, eu să nu mai aflu mântuirea? Oare acest creștinism anglo-american, care vine de peste mări și ițele căruia le țes persoane streine de neamul meu, să fie singurul mântuitor? Dacă în sufletul unui rătăcit a mai rămas și numai o umbră de iubire pentru adevăr, lumina care a strălucit lui Saul pe calea Damascului i se va arăta și lui întorcându-l din calea rătăcirii.

Un om al adevărului, care și-a călcat pe inimă și mărturisește deschis rătăcirea în care a orbecat timp de 27 ani, este și Gheorghe Popa din Cheșa. E om cetit și orientat în lume încât fără teamă poate sta alături de orice cărturar. De aceea prețuim mărturisirea lui sinceră și o publicăm spre îndreptarea altora.

Iată scrisoarea:

Dle. Redactor!

Vă rog să publicați în gazetă răspunsul meu acesta la o scrisoare ce mi-a adresat un prieten al meu, cu numele Ștefan Popa din Bethausen jud. Caraș-Severin, care dorește să știe cauza eșirei mele dintre sectarii Nazareni.

Iubitul meu frate în Domnul!

Ștefan Popa în Bethausen, jud. Caraș-Severin.

Mare bucurie mi-ai făcut cu scrisoarea ta, pe care am primit-o azi. Deși suntem departe unul de altul, dar sufletul nostru nu poate să-l despartă dealurile cele mari, nici câmpiile cele întinse. Dragostea de frate în Hristos, cu care m'am legat de tine, încă din timpul când eram amândoi în America, nu o va putea strica nici focul, nici sabia. Văd că din-aceia dragoste plecat și tu, fratele meu în Domnul, că mi-ai trimis ai alăturat scrisoarea ce mi-ai trimis ai alăturat

tea aceea din gazetă unde e scris că eu m'am rentors cu toată casa mea la Biserica Dumnezeului meu și a părinților mei, care este singură stâlpul și temelie adevărului, precum scrie marele apostol Pavel la I. Timoteiu 3—15.

Cunoscând cumcă cu dragoste mă întrebi că ce m'a îndemnat la aceasta, cu aceeaș dragoste voesc să-ți și răspund.

Eram tinăr de 18 ani în 1899, când niște oameni, străini de națiunea mea, a căror viață a fost cea mai murdară pe fața pământului, mă răpiră prin înșelăciune dela calea progresului, dela iubirea de carte și dela brațele maicei mele Biserici, care m'a născut și îmbrăcat în haina lui Hristos prin taina botezului, m'a curățit și spălat de gânduri și fapte rele prin însuși trupul și sângele Dlui meu Isus și m'a povățuit la cunoștința adevărului prin bogăția învățăturilor sale sufletești, scrise acolo în cărțile cele de strană, cărora astăzi nimeni nu le mai poate face asemenea. Și de atâta vreme *am umblat ca o pasere întristată ce și pierde cuibul său*, rătăcitor ca Idoval acela Ahasverus, carele nu suferi pe Isus nici să se odihnească în drumul spre Golgota, lângă casa lui, ci lovindu-l cu piciorul îi zise: „Mergi Isuse!”

Și într'adevăr de aci înainte n'am mai știut ce fac. Am făcut neîncetat, dar numai ceea ce au știut și au voit ei. Ei bine știau că *neamul nostru numai prin Biserică a scăpat atâtea veacuri din calea peirei*, de aceea voiau acum pe ultima cale să ne strice și acest *singur izvor de rezistență*. Și mă făcură și pe mine ca pe alții, să defăimăm pe aceea care cu atâta iubire ne-a născut și crescut. Așa ne învățară ca pe a noastră lege s'o urâm. Celelalte: Israilul, cu toată ceremoniile lui nu trebuiau defăimate, *numai Biserică și crucea trebuiau făcute uriciane*. Și așa toate acestea, ori am voit ori ba, trebuia să le fac, că *asa era dorința dușmanilor neamului nostru*.

Eram cu totul prins în cătușile lor. Știi bine, iubite frate, cât a fost de mare silința mea după cetit și cunoștința de carte, în America, că obosit de munca zilei nu alergam la odihnă, ci dintr'o bibliotecă în alta, ca să'mi cumpăr cărți pentru luminarea minții.

Toate aceste năzuințe ale mele după ce am venit acasă au fost puse sub legătoare de cătră ei, căci *nu mă lăsau să citesc altceva decât anumite pasagii din sf. Scriptură, arătate de ei pentru defăimarea Bisericeii, a crucei și a preoților*, deși aveam multe feliiuri de cărți de învățătură despre toate religiunile.

Știi bine, iubite frate, că *locurile din sf.*

Scriptură, prin cari se dovedește că cele 7 taine sunt rânduite de Isus și Apostoli, apoi că un botez e obligator pentru toți, că jurământul e rânduit de Hristos și Apostoli pentru întărirea adevărului, precum și celelalte taine, pe cari Biserica creștină le-a ținut dela începutul ei, și le va ținea până la sfârșitul veacurilor ca moștenire dela Hristos și Apostoli, zic, *pe acelea locuri nu ne lăsau să le cetim*.

Am răbdat cu greu această luptă a întunerecului cu lumina, până ce dela o vreme văzându-mă urmărit de o vedenie, aceasta îmi zicea ca și odinioară lui Saul: „George, George, de ce mă gonești?” „Ce rău ți-am făcut?”

Era maica mea Biserică, păstrătoarea națiunii mele, care mi-a strigat așa. Mi-a arătat ranele sale cele multe, goanele și suferințele martirilor, ce le-a răbdat pentru mine și pentru neamul meu, ca să ne susțină întregi pe acest pământ, mi-a arătat sângele ziditorului meu Isus, pe carele numai farizeii și mincinoșii cari se lăudau că sunt mai buni ca și ceilalți oameni, l-au judecat la moarte. Mi-am adus aminte cum și Pilat, — Roman fiind, — voia să-l scape din mâinile lor, mi-am adus aminte apoi și de sângele celor 800.000 frați mai mari ai mei, cari au murit în locul meu și a tot neamului meu, de aceea ca să ne câștige pe seama săracilor de aici pământul acesta.

Și când mi-am adus aminte de toate acestea, am început a plânge și am zis întru mine: „Scula-mă-voiu și mă voiu duce” la maica mea, la Biserica mea, și îi voiu zice: Mamă bună, greșit-am la cer și înaintea ta, nu sunt vrednic a mă numi fiul tău, primește-mă ca pe unul din slugile tale.

Și ce să vezi, iubitul meu frate Stefanel! Pe când eu mă munciam cum mă voiu apropia de acea mamă căreia i-am supt țâțele, dar pe care am defăimat-o atâția ani dearândul, iată că o văd venind înaintea mea departe, cu brațele deschise și nedându-mi răgaz să'mi pot cere iertare, m'a cuprins în brațele sale cele calde și m'a sărutat. Și în loc de inel pe degetul meu, îmi dete să'mi stâmpăr setea sufletului cetind în Viețile Sfinților, cartea lui Sadoveanu, din Calea spre Emaus istoria cea a sutașului Longhin. Știi, iubite frate, sutașul acela dela răstignire, care a împuns pe Domnul cu sulita și carele cel dintâiu a mărturisit în public zicând: „Cu adevărat, Fiul lui D-zeu a fost acesta!”

Cunoscând acum și cetind suferințele lui Longhin și a celorlalți martiri, eu nu mai puteam plânge, dar au plâns toți câți au ascu-

tat această cetire și au cunoscut că *acea pe cari noi trebuia să-i numim „idoli” sunt adevărați slujitori ai lui Hristos*, cari și-au dat pentru El casa, moșia și viața, și că sunt puși și arătați acolo ca o carte vie, ca și noi să urmăm lor. *Acuma pot zice că m'am liniștit, sunt la cuibul părinților mei.*

Din scrisoarea ta cunosc că și la voi nu stau destul de bine trebile cu așa numita „sfânta Adunare”. Așa și aici, *de toate se află între ei, numai iubire adevărată, nu. Pe Românii cari se țin de Biserică îi urăsc din tot sufletul, pe străini și pe jidani însă nu.* Ei între ei se ceartă în continuu. Lucruri compromițătoare, fapte și scrisori de dragoste se află între „surori”. Răzbunarea unuia contra celuilalt sunt dese între ei. Și ei sunt ca ceilalți oameni: pe la legi și cu procese. Dacă trece găina cutăruia în grădina celuilalt, azi o înneacă pe ascunsul și mâne își zice unul altuia: „Luminată îți este fața!”

Mie îmi pare bine că am putut scăpa din cuibul acela de fățărnicii. Li las de acum să se mai mințească unul pe altul zicându-și că „nu sunt ca ceilalți oameni”.

Mai multă supărare mi-a făcut fratele Crăciun, care a fost și el odată cu noi în America. Răzimându-mă pe prietenia ce am avut-o cu el până aci, i-am trimis să citească o carte numită „Tâlcul Evangeliilor” scrisă de S. Mehedinți. O carte de mare învățătură care n'ar trebui să lipsească din casa niciunui creștin bun. E scris acolo și începutul și starea tuturor religiunilor de pe fața pământului, ca să știe omul cuminte cunoaște și alege binele de rău. Și ce să vezi? Imi scrie fratele Crăciun că s'a scârbit și mă îndrumă la Moisi V—13. Mă îndrumă acolo unde se zice că eu să-lucid pe acela care m'a convertit pe mine. Vezi, iubite frate, la ce mă îndeamnă! Să-lucid pe cel ce m'a primit cu atâta bunăvoință și dragoste, pe Samarineanul care m'a ajutat să mă tămăduesc de ranele ce le-au făcut sufletului meu străinii aceia de neamul meu, din gura cărora nu auzeam altă numai hulă asupra Bisericii românești.

Acuma numai cunosc că eu am fost cel căzut între tâlhari, cari m'au desbrăcat de toate lăsându-mă de abia viu. Îți răspund dară, iubitul meu frate în Domnul, că e drept că m'am lepădat de rătăcirea în care am fost prins de 27 ani. M'am lepădat de Gomora celor ce defăimau sângele mucenicilor lui Hristos și a celor 800.000 cari cu sângele lor ne-au răscumpărat pământul acesta. M'am

re'tors cu veselie la sânul Bisericii și a națiunii părinților mei.

56 de înși, între cari bărbați însurați și femei măritate, îmbrăcându-se în haina lui Hristos prin taina botezului s'au re'tors la Biserica ortodoxă. Nu se mai putea ascunde adevărul cuvintelor dela Ioan cap. 3 v. 5, unde se zice: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea intra în împărăția lui Dumnezeu”. Știm că acele pentru toți sunt obligatoare.

Mai sunt, iubitul meu frate, afară de acestia și alții cari s'au re'tors la sânul Bisericii ortodoxe, cari fiind botezați din casa părintească n'au mai trebuit botezați a doua oară, că știi ce zice marele Pavel că: „Un Domn și un botez este.” (Efes. v. 5.) Din acestea urmând, aici, în Biserică *nu se botează a doua oară nimeni, deoarece nici nu vrem, nici nu așteptăm* ca Hristos să se mai răstignească și a doua oară pentru noi.

Arătându-ți-le acestea îți împlinesc dorința, ca să știi ce a fost cauza pășirii mele. Imi făgăduiești că 'mi vei scrie cu deamănuntul și tu, iubitul meu frate, trista stare în care vă aflați? Foarte bine vei face. Iubirea din sufletul nostru să nu se stingă în veci. Vezi, fratele Crăciun, despre care îți scrisesei mai sus, el acuma mă urește. Dar eu totuși îl iubesc, deși m'a îndrumat cu scrisoarea mai deunăzi la Moisi V.—13, adecă săucid. Numai ție, ca la un bun frate în Domnul, îți spun ce am pățit cu el. Și eu îl iert, nu arat scrisoarea parchetului, ceeace el poate că ar face cu mine dacă ar fi cazul întors. Eu sperez că-l voi birui. Știi pentruce? Pentrucă am eșit de acolo unde se urește. Vreau să-l iubesc până 'n capăt. Și el trebuie să rămână fratele meu.

Dacă îți împlinești făgăduința să 'mi descrii cu deamănuntul trista stare în care, zici că vă aflați și voi cu așa numita „sfânta Adunare”, atunci îți voi mai comunica și eu multe de toate.

Vreau să știi și aceea, iubitul meu frate, pentruce îți scriu pe această cale, adecă prin gazetă. Cam așa stă treaba cu poșta, mai ales cu scrisorile nerecomandate, că se cam pierd ori ajung în mâni străine. De aceea am rugat pe Dl Redactor să facă bine să primască scrisoarea aceasta, căci gazetele sunt multe și nu se pot pierde toate ca să nu ajungă vestea la locul destinat.

Dorind ca această scrisoare a mea să te

afie în pace și sănătos, pre tine și familia ta..., te îmbrățișează al tău frate în Domnul.

Cheșa (p. Tinca, jud. Bihor) la 12 Februarie 1925.

Georgiu Popa,

fost conducător de cântări la sectarii Nazareni din Cheșa.

*

Este extrem de emoționantă această scrioare, pentru că în ea vibrează cu sinceritate glasul conștiinței unui *adevărat* reconvertit.

Frate Popa! D-zeu a grăit prin gura ta, ca și alții să cunoască adevărul. Bine ai zis că biserica noastră strămoșească, zidită pe moaște de martiri, nu este „Vavilonul“ din Apocalipsă ci e adevărata slojitoare a lui Hristos.

Noi nu urâm pe frații noștri rățăciți cari ne hulesc, ci așteptăm cu răbdare clipa când vor ajunge și dâșii la adevărul, pe care tu acum îl mărturisești cu atâta tărie sufletească. Ne rugăm lui D-zeu pentru dâșii, și ca o mamă iubitoare cu brațele deschise îi așteptăm la sânul nostru, pentru că nu e voința noastră să piară nici un suflet din ei.

Iar tu, frate Popa, fii de acum de tot liniștit în sufletul tău. Biserica, mama ta iubitoare, are hrană bogată și pentru tine. Ea te va încălzi la sânul ei și te va călăuzi pe marea vieții, iar când ochii tăi se vor închide spre odihnă veșnică, *crucea* lui Hristos va veghia la căpătâiul tău până în ziua cea din urmă.

Legea R.

Dr. A. Magier.

Congresul național-bisericesc.

Ședința XI

ținută în 2 Martie 1925.

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*.

Notar: *Dr. George Proca*.

Luni, în 2 Martie, la ora 8 a. m. s'a celebrat serviciul divin în biserica catedrală, sfânta liturghie înaintea sfînțită, ear la ora 9 chemarea Duhului sfânt, în prezența I. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului *Nicolae*, a PP. SS. LL. episcopii *Iosif* al Caransebeșului, *Roman* al Orăzii-Mari, și a P. S. arhieru *Filaret*, precum și a dlor deputați congresuali.

Din Sfânta biserică toți dnii deputați, în frunte

cu PP. SS. Lor au mers în sala cea mare a prefecturii județene.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, ocupând loc în scaunul prezidial, având la dreapta pe PP. SS. Lor *Iosif* și *Filaret*, ear la stânga pe P. S. Sa *Roman*, se adresează dlor deputați prin următoarele cuvinte:

Prea Sfințiile Voastre! Mărit Congres!

Sesiunea congresului nostru național-bisericesc deschisă în toamna trecută n'a fost închisă, ci ședințele ei a fost numai ajurnate, în așteptarea proiectului de unificare a bisericii ortodoxe din toată țara. Acest proiect a fost alcătuit și ni s'a prezentat și nouă ca să luăm cunoștință de cuprinsul lui și să ne spunem cuvântul. Astfel am ținut ca să convoc congresul nostru ajurnat la o nouă ședință. Avem, dlor deputați, să ne pronunțăm într'o chestiune de foarte mare importanță pentru biserica noastră, avem să ne pronunțăm în chestiunea unificării cu celelalte biserici din cuprinsul țării. Sânt convins, că D-voastră veți privi și de data aceasta și veți judeca această mare chestiune cu spirit de adâncă pătrundere, și delângă înțelegere a interesele superioare ale sfintei noastre biserici, și veți găsi acelă soluții, prin care biserica va fi așezată pe temelile unui progres sigur, ca să poată fi și de aci înainte ceea ce a fost în trecutul neamului nostru.

Dela ultima noastră întâlnire am durerea să constat, că s'au rărit rândurile membrilor episcopatului nostru. P. S. Sa episcopul Ioan al Aradului, în ziua de 21 Ianuar a trecut la cele veșnice... Nu este de lipsă, să vă arăt aici activitatea plină de devotament, de sinceră și profundă dragoste către biserică și neam, pe care adormitul în domnul, a desfășurat-o pentru binele eparhiei sale, pentru binele mitropoliei noastre și pentru binele întregului nostru popor.

Ridicat din pătura țărânilor sănătoase dela sate, el a fost expresia vie a credinții poporului și a bisericii sale, a fost interpretul dorințelor și aspirațiilor acestui popor, cu care s'a simțit una în toată vremea vieții sale, păstrând astfel tradiția frumoasă a legăturii nedespărțite între turmă și păstor.

Congresul național-bisericesc își exprimă de o parte adâncile sale regrete pentru pierderea îndurată, ear de altă parte își arată mulțumita și recunoștința pentru tot binele, pe care l-a făcut neamului și bisericii sale, acest venerabil episcop. Ca semn al acestei mulțumite și recunoștințe să ne ridicăm și să zicem:

„Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.“

Mulțumindu-Vă pentru că v'ați prezentat în număr atât de frumos, declar ședința deschisă...

Luând cuvântul P. S. Sa *Iosif* al Caransebeșului amintește, că dela congresul de astă toamnă până acum, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a trecut prin grea și primejdioasă boală. Să dăm mulțumită

lui Dumnezeu, pentru ajutorul dat, și să felicităm pe I. P. S. Sa pentru că a fost învrednicit de acest ajutor; și să ne felicităm și pe noi, că vedem iarăși pe I. P. S. Sa sănătos în mijlocul nostru...

Congresul prin calde ovațiuni la adresa I. P. S. Sale, se alătură la cele accentuate de P. S. Sa Episcopul *Iosif*.

I. P. S. Sa mulțumește P. S. Lor și dlor deputați pentru aceste manifestări de simpatie.

Notarul general Dr. George Proca citește lista membrilor congresului și constatându-se ca membri prezenți sânt în numărul cerut, I. P. S. Sa Președintele, declară congresul capabil de a aduce concluze valide.

Notarul general prezintă raportul Consistorului mitropolitan dela 1 Martie, a. c. Nr. 58 M. privitor la unificarea organizațiunii bisericești.

Se predă comisiunii speciale pentru unificarea organizațiunii bisericești. Fiindcă din această comisiune lipsesc mai mulți membri, se întregește cu deputați Dr. Andrei Magier, din cler Ioan de Preda și Dr. Gheorghe Dubleş, mireni.

Se prezintă cererea de concediu a P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului, precum și cererile deputaților Vasile Goldiș, Dr. Mihail Gropșian și Constantin Pepa.

Concediile cerute se acordă.

Anunțându-se ședința următoare, pe mâne, Marti la oarele 10, a. m. ședința se ridică la oarele 10³/₄ a. m.

Ședința XII

ținută în 3 Martie 1925.

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*.

Notar: *Dr. Coriolan Baltz*.

Ședința s'a deschis la oarele 10 a. m.

După cetirea și autentificarea protocolului ședinței a XI-a I. P. S. Sa a pus la ordinea zilei reconstituirea *Consistorului mitropolitan*, având a se alege un asesor ordinar în senatul bisericesc și alegerea asesorilor din senatul școlar și epitropesc. După votare, constatându-se rezultatul scrutiniului, I. P. S. Sa declară aleși pe următorii:

I. *In senatul bisericesc*: Dr. Andrei Magier.

II. *In senatul școlar*: Ordinari (din cler): Dr. Iosif Blaga, Dr. George Ciuhandu; mireni: Vasile Goldiș, Valeriu Braniște, Dr. Aurel Lazar, Dr. Silviu Dragomir; Suplenți (din cler): Dr. P. Barbu, Trandafir Scorobet; mireni: Dr. N. Comșa, Dr. I. Bunea, P. Drăghici, Nicolae Colan.

III. *In senatul epitropesc*: Ordinari (din cler): Matei Voileanu, Petru E. Papp; mireni: I. Lepădat, Dr. Iustin Marșiev, Dr. G. Dobrin, Octavian Goga; Suplenți (din cler): Dr. G. Proca, Dr. Vasile Stan; mireni: Dr. Lucian Borcia, Dr. M. Gropșan, Dr. Eugen Păso, Dr. V. Moldovan.

La ordinea zilei urmează comisla organizatoare. Raportorul acesteia Dr. Aurel Lazar prezintă adresa Consistorului mitropolitan prin care se înaintează congresului protestul Preasfințitului episcop din Cluj față de concluzul congresual Nr. 103/1924, în chestia reîncorporării orașului Alba-Iulia la arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu.

La propunerea comisiunii: congresul regretă, că Preasfinția Sa episcopul Nicolae din Cluj a înaintat protest în contra concluzului definitiv al congresului național-bisericesc și își exprimă convingerea, că însuși Preasfinția Sa va reveni asupra acestui act.

Ședința XIII

ținută la 3 Martie 1925.

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*.

Notar: *Dr. George Proca*.

Ședința s'a deschis la ora 4 p. m.

După cetirea și autentificare protocolului ședinței a XII-a, urmează la ordinea zilei raportul comisiunii de unificare. Raportorul *Dr. Silviu Dragomir* referază asupra raportului Consistorului mitropolitan Nr. 58 dela 1 Martie, a. c. în chestiunea unificării organizației bisericești, făcând un interesant și amănunțit expozeu despre lucrările cari s'au săvârșit în timp de 4 ani în această chestiune, până s'a ajuns la proiectul de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române și la Statutul pentru organizarea acestei biserici.

Face următoarele constatări și propuneri:

Opera de unificare a organizației noastre bisericești, menită a consolida temelile, pe care e așezată această instituție dumnezeiască, se apropie de realizarea ei definitivă prin prezentarea „Proiectului de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române” și a „proiectului de Statut de organizare a bisericii ortodoxe române.”

Ambele proiecte sunt rezultatul unor stăruințe îndelungate depuse de către reprezentanții bisericii române pentru a găsi formula cea mai potrivită de încheiere a acestei organizații și a înlătura deosebirile, create de evoluția istorică, ce au stat în calea unificării.

De sigur, că nu cade în competența organelor bisericești a aproba o lege a statului, chiar și când această lege, ca în cazul de față, garantează posibilitatea de funcțiune a bisericii. Congresul poate însă să-și manifeste în legătură cu proiectul de lege, anume desiderate.

Cu deosebită mulțumire constatăm deci, că cele mai de seamă principii ale unei organizații reprezentative constituționale, ni-le garantează și statul în legea sa fundamentală, cu singura deosebire, că de acum cea mai înaltă corporațiune reprezentativă a întregii biserici este, în afară de Sf. Sinod, congresul național-bisericesc pentru întreaga biserică a Româ-

nilor de religie ortodoxă. De asemenea celelalte dispoziții generale, pe temeiul cărora s'a întocmit și alăturatul proiect de statut sunt în conformitate cu principiile de unificare enunțate în hotărârile anterioare ale congresului nostru, cu mici excepțiuni. Deosebit de înțeleaptă găsim dispoziția, ce se ia cu privire la congresul mitropoliei Ardealului, care va continua să ființeze și funcționeze cu organul său executiv până la rezolvarea afacerilor comune episcopilor din Mitropolia Ardealului, cu acelaș mod de constituire și cu aceleași atribuțiuni, în afară, de aceea a alegerii crhiepiscopului și mitropolitului.

În fine constatăm, că atât în ceea-ce privește textul autentic al proiectului de lege, cât și al proiectului de statut, considerăm de atare textul proiectelor aici anexate, în urma comunicării și a înțelegerii convenite cu dl Ministru al cultelor.

Proiectul de „Statut de organizare al bisericii ortodoxe române“, elaborat de Sf. Sinod și de o comisie specială, cade în competența congresului de a-l aproba și a-l introduce înlocuind cu el Statutul organic, de care s'a condus biserica până acum. În conformitate cu hotărârea Nr. 85 din 1921, mărturisim și acum, că numai biserica este în drept a-și stabili, în temeiul principiului de autonomie, statutul său de organizare.

În fine congresul făcându-și rezervele sale cu privire la trei chestiuni, enunță următorul concluz:

1. Congresul național-bisericesc ia act cu cea mai vie satisfacție de rezultatul fericit al lucrărilor de unificare, inițiate de mitropolia noastră prin hotărârea din 23 Aprilie 1919 a Sinodului episcopesc și prin concluzile Nr. 61 din 1920 și 85 din 1921 ale congresului național-bisericesc și terminate acum prin prezentarea proiectelor Corpurilor Legiuitoare.

2. În deosebi, Congresul examinând materialul acestor proiecte în conformitate cu hotărârile sale anterioare, constată:

a) că „Proiectul de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române“ realizează un postulat al bisericii justificat prin principiul de autonomie, care i se garantează pe deplin. Noua lege va avea un caracter de lege fundamentală, prevăzută și prin Constituție.

b) că „Proiectul de statut de organizare a bisericii ortodoxe române“ elaborat de organele bisericii înfăptuiește aproape în întregime principiile, cari constituie temelia vechei organizațiuni a mitropoliei noastre.

3. Adoptă Statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române, cuprinzând articolii 1—184, cu unele modificări.

Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul *Nicolae* a rostit în rezumat următoarele:

Mărit Congres!

Opera de unificare bisericească, pe care sânteiții chemați să o confirmați prin voturile D-voastră, a rezultat ca o necesitate pe urma înfăptuirii idealului nostru național. Cu însufletirea deci cu care am primit înfăptuirea acestui ideal, să primim și opera de unificare bisericească. Am convingerea că din Organizația bisericii ardelenene, pe urma acestui proiect spre slăbirea ei n'am jertfit nimic; am convingerea că am dat un mare și efectiv ajutor întregii biserici române pentru că ea se poate organiza pe temeliile șaguniane și poate da roadele ei spirituale cu cea mai mare înbelșugare. Putem fi mândri și satisfăcuți că prin legea codificată de arhiereul Șaguna, care în mare parte era în uz din vechime, am putut sta în ajutorul întregii biserici. Ni s'a obiectat, că problema unificării s'a trăgănat mult. Imprejurările sânt de vină la această trăgăneală. Această trăgăneală și-a avut și ea foleosele ei. Ne-a dat răgazul ca să ne putem apropia concepțiile, și să aprofundăm chestiunea.

Cele mai mari greutăți le-am întâmpinat în ce privește menținerea mitropoliei și a elementului mirean în conducerea bisericii, care factor este un rod al vieții noastre de veacuri.

Sânt mulțumitor dlui Ministru al cultelor, care se ocupă cu istoria și este un profund cunoscător al trecutului nostru, că a avut înțelegerea de a păstra ceea ce are mitropolia noastră. De altcum și D-Sa este un fiu al acestei mitropolii, membru al congresului nostru național-bisericesc, și aveam din capul locului toată încrederea în bunele sale simțăminte către biserica. Azi putem întinde mâna, în cadrele organizației șaguniane clerului și poporului din celelalte părți ale țării... Ne am găsit și mai'nainte la olaltă prin legăturile mijlocite de sfânta noastră biserică, și prin cărțile duse de diecii stranelor și de umiliții călugări peste munți, au fost biruite cu sufletul granițele nedrepte ale trecutului de tristă aducere aminte. Această unitate desăvârșindu-se azi va face să puzeseze cu mai multă putere acelaș suflet în întreagă țara.

Cerem suprimarea articolelor 141 și 142 din statut, articole prin care s'a făcut atârnoare de episcop executarea unor concluze ale adunărilor eparhiale. Am fericirea să fac împreună cu frații episcopi, declarația că renunțăm la acest drept. Noi nu l-am revendicat niciodată, fiindcă ne-am dat seama, că orce hotărâre trebuie să iasă din înțelegerea desăvârșită a clerului și poporului deopotrivă. Sântem convinși că pe urma organizației ce să dă, tradiția trecutului se va întări și aiurea cum s'a întărit și la noi...

La baza acestui proiect stă principiul autonomiei.

Să nu uităm însă, că ea trebuie să fie scrisă nu pe hârtie, ci adânc în sufletele noastre și de acolo să scoatem energii pentru apărarea ei.

În clipa aceasta când se cere votul D-voastră, dați-mi voie ca cu experiența alor 70 de ani, și mai

bine dela introducerea Statutului nostru Organic, să repet și de data aceasta cuvintele mitropolitului de vrednică amintire *Andrei*, rostite cu ocazia deschiderii congresului național-bisericesc din anul 1868: „*Depun cu desăvârșită odihnă sufletească toată competența legislativă și administrativă a bisericii noastre naționale în mâinile congresului prezent și a celor viitoare congrese*” și a tuturor corporațiilor bisericesti, cu adâncă convingere că aceste corporațiuni vor găsi lumina și înțelepciunea de lipsă pentru a lucra la înaintarea bisericii.

Noi ierarhii dăm bincuvântarea noastră rugând pe bunul Dumnezeu ca roadele lucrărilor și hotărârilor noastre să fie spre binele și fericirea Sfintei noastre biserici și a neamului. —

Solemnele declarații ale I. P. S. S. au fost ascultate cu însuflețire și vie satisfacție de membrii congresului, cari ridicați în picioare, prin aplauze frenetice au dat consfințire desăvârșirii marelui act al unificării bisericesti enunțat prin cuvintele capului bisericii noastre ardeleni.

*

La propunerea notarului general Dr. G. Proca s'au votat diurnele și spesele de călătorie ale dlor deputați, și s'au luat dispozițiile de lipsă pentru autentizarea ultimului proces verbal.

Terminată fiind desbaterea chestiunilor luate în program, I. P. S. Sa Mitropolitul se adresează dlor deputați cu următoarele cuvinte:

Preasfințiile Voastre! Mărit-Congres!

Sesiunea congresului nostru național-bisericesc deschisă în toamna anului trecut, am ajuns să o încheiem. Dacă facem o reprivire asupra hotărârilor și lucrărilor noastre, constat cu satisfacție, că ele sânt de mare importanță și vor avea darul ca să lase urme luminoase în viața bisericii noastre. Hotărârea de unificare de azi este, ași putea zice, o hotărâre epocală, și mulțămesc lui Dumnezeu, că a adus biserica noastră până în aceste clipe, ca să voteze unificarea ei cu celealalte surori ale ei din cuprinsul scumpei noastre patrii.

Vă mulțămesc din toată inima că mi-ați stat în ajutor întru conducerea lucrărilor noastre și vă mulțămesc pentru înțelegerea superioară avută, vă mulțămesc pentru dragostea frățescă cu care ați adus hotărârile.

Rugând pe bunul Dumnezeu, să vă călăuzească în pace acasă, ducând pretutindenea acelaș duh de înfrățire, acelaș duh de împăciuire, și împărtășindu-Vă binecuvântările noastre arhieresti declar sesiunea congresului nostru național-bisericesc închisă.

La cuvintele I. P. S. Sale, în numele deputaților congresuali, răspunde deputatul *Ioan Preda* următoarele:

Înalt Prea Sfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns la sfârșitul acestei sesiuni congresuale și aruncând o reprivire asupra lucrărilor noastre, inimile noastre să umple de mândrie în urma mărețelor rezultate, la care am ajuns!

La anul 1921, atunci când s'a făcut cele dintâi începuturi pentru unificarea noastră bisericească în statul român, aveam impresia, că să lucră la înmormântarea măreței opere a nemuritorului Șaguna. Acuma însă cu bucurie constat, că m'am înșelat și că din contră lucrările atunci întreprinse și azi terminate, desăvârșesc opera marelui *Andrei* și o traspun ca moștenire tuturor Românilor ortodocși din întregul regat.

Țin mai departe să constat dragostea și armonia ce a domnit în lucrările noastre și care au avut drept rezultat, că toate hotărârile noastre s'au luat cu unanimitate și că prevedința a pus în zilele acestea de reculegere, în fruntea bisericii noastre un bărbat tot atât de mare, ca marele *Andrei*, un bărbat care interesele sale și ambițiunea sa, le aduce bucuros jertfă, binelui bisericii sale.

Înțeleptei conduceri a Înalt Prea Sfinției Sale, avem să mulțumim în mare parte și excelențele rezultate ale lucrărilor noastre și astfel rezultă de sine dorința noastră ferbinte a tuturor: că Dumnezeu să-l fină pe Înalt Prea Sfinția Sa lung timp sănătos în fruntea bisericii noastre, spre a-și putea îndeplini geaua, dar frumoasa misiune ce i s'a încredințat.

Să trăiască Înalt Prea Sfinția Sa!

Cu acestea în aclamațiuni de Să trăiască la adresa I. P. S. Sale — ședința congresuale din sesiunea actuală se declară de terminate și membrii congresului se despart în mod cordial.

INFORMAȚIUNI.

† **Necrolog.** *Florica Dr. Nemet* născ. *Văleanu* ca soție, *Petru Nemet*, preot, ca frate cu soția și copil *Iovanca Dr. Nemet*, ca cumnată, *Dr. Aurel Văleanu* cu soția și copiii au durerea a vă anunța trecerea la cele eterne a prea iubitului lor *Dr. Iustin Nemet*, avocat întâmplată Luni, în 9 Martie la ora 8 dimineața în etate de 42 ani și al 5-lea an al fericitei sale căsătorii, după lungi și grele suferințe, împărtășit fiind cu sf. Taine.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre veșnică odihnă Marți, la ora 2¹/₂ p. m. din Bulevardul Regele Ferdinand Nr. 10 în cimitirul gr. or. rom. din Elisabetin.

Timișoara, la 9 Martie 1925.

Fie-i memoria binecuvântată!

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai-departate execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

Aviz oficios!

Avizăm P. O. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale, că toate *chitanțele* preoților deficienți, văduvelor și orfanilor despre ridicarea pensiilor din fondul preoțesc și ajutoarele dela stat, *au să fie timbrate* în regulă atât *cu timbrul fișcal*, cât și *cu timbru de ajutor*, la din contră plata acestor chitanțe vor fi refuzate de casieria noastră, iar chitanțele vor fi restituite.

Administrația casei Consistorului Diecezan ortodox român din Arad.

Dela Asociația clerului „Andrei Șaguna“.

Nr. 5—1925,

Comunicat.

În baza §. din „Regulamentul pentru organizarea despărțămîntelor“, în decursul postului sfintelor Paști, sunt a se ținea adunările ordinare ale despărțămîntelor. Programa adunării următoarea:

Ziua I. a. m. :

1. Te-Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase în 1924.
4. Darea de seamă asupra activității despărțămîntului în 1924.
5. Constatarea plătirii-cotizațiilor pe 1924 și încasarea celor de pe 1925. — Inscrierea de membrii noi.
6. Alegerea a lor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.
7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțămîntului și pentru propășirea Asociației.
8. Chestiuni oficiale.
9. Propuneri.

După masă și a II-a zi:

Se în tocmes misiuni interne cu *mărturisirea și cuminecarea* preoților, a profesorilor preoți, a absolvenților de teologie și a funcționarilor bisericești.

Pentru meditația de pregătire înainte de mărturisire recomandam textul: „*De te vei uita la fărdelegi, Doamne, Doamne cine va suferi*“... în legătură cu interpretarea rugăciunii:

Doamne și Stăpânul vieții mele.; iar pentru meditația dela cuminecare; „*Rămâneți întru mine și eu întru voi*“. (Io. 15. 4). *Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos?* (Rom. 8, 35).

P. Cucernicii Părinți, președinți ai despărțămîntelor vor designa din bună vreme referenți la rapoartele despre activitatea pastorală a preoțimii și a cercurilor religioase. Asemenea se vor designa referenți pentru meditații.

Biroul central al Asociației.

CONCURS.

Pentru întregirea definitivă a parohiei Răchita, se escrie din nou concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială completă.
2. Stolele uzuale. Din acestea toate jumătate compete văduvei preotese Versavia Jucu până în 4/17 Aprilie, 1925.
3. Întregirea dela stat.
4. De locuință se va da locuința văd. învățătoare Domnica Secoșan cu tot cu intravilan și în starea actuală.
5. Alesul preot nu poate protesta în cazul, când se va reînființa parohia a doua.
6. Alesul este obligat a catihiza elevii de la școalele primare din comună fără altă remunerație din partea parohiei și va suporta dările publice în proporția venitului.

Parohia este de cl. I. (primă) dar se vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. II. (doua).

Doritorii de a reflecta la acest post, sunt poțiti, ca recursele, adresate Comitetului parohial din Răchita (jud. Caraș-Severin), ajustate cu documentele recerute, să le așternă Pr. On. Of. protopopesec din Belinț în termenul concursual, având sub durată acestuia, pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor §-ului 33. din Reg. pentru parohii, și numai după prealabila încuviințare a Pr. On. D. Șef. tractual, a se prezenta în sf. biserică din loc în vr'o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorice. Cei din altă dieceză au să dovedească, că poșed încuviințarea Ven. Consistor diecezan spre a putea recurge.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter. 2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**